

при здійсненні правосуддя. Забезпечення цього права має ключове значення для становлення та функціонування правової, демократичної держави, в якій громадяни можуть реально відстоювати свої законні інтереси та почувати себе захищеними.

### Список використаних джерел

1. Конституція України. Київ: Видавництво "Право", 2019. 80 с.
2. Європейська конвенція з прав людини. Київ: Видавництво "Право", 2016. 123 с.
3. Теорія держави і права: підручник / за ред. О.В. Петришина. Харків: Право, 2014. 368 с.
4. Рішення Європейського суду з прав людини у справі "Golder v. the United Kingdom" від 21.02.1975. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57496>
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 31. Ст. 545.
6. Кравчук В.М. Участь інститутів громадянського суспільства у правоохоронній діяльності держави. *Актуальні питання права та соціально-економічних відносин*: Збірник наукових статей. Кропивницький: Вид-во ЦІРоЛ, 2023. С. 110-114.

**Іваніцька Д.**

*студентка юридичного факультету  
Західноукраїнського національного  
університету.*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри теорії  
права та конституціоналізму ЗУНУ, суддя у відставці,  
Бабкова Т. В.*

## ЕТИЧНІ ВИМОГИ ДО ПОЗАСЛУЖБОВОЇ ПОВЕДІНКИ ЮРИСТА

**Постановка проблеми:** Недотримання етичних вимог у позаслужбовій поведінці може підірвати довіру до професії юриста, порушити професійну репутацію, а також створити конфлікти і проблеми як для самого юриста, так і для його клієнтів.

**Предмет дослідження:** Етичні норми та правила, які регулюють поведінку юриста у позаслужбовому житті.

**Об'єкт дослідження:** Поведінка та вчинки юриста у позаслужбовому житті, які можуть мати вплив на його професійну діяльність та репутацію.

**Мета дослідження:** Вивчити етичні стандарти та вимоги, які повинен дотримуватися юрист у своїй позаслужбовій поведінці, а також розробити рекомендації щодо забезпечення високих стандартів професійної етики.

**Виклад основного матеріалу:** Юристи відіграють ключову роль у суспільстві, надаючи професійні послуги та представляючи клієнтів. Усі загальні правила базуються на положеннях Конституції України [1]. Їхня етична поведінка та моральні принципи мають надзвичайно великий вплив на довіру громадськості до судової системи та правової сфери загалом. Дотримання

високих етичних стандартів є запорукою справедливості та ефективності правосуддя. Для них потрібні ці правила не тільки у професійній діяльності, а й у своєму позаслужбовому житті. Це особливо важливо, оскільки їхня поведінка може вплинути на їхню репутацію, довіру клієнтів та колег, а також на загальний імідж професії.

Основними етичними принципами юридичної професії являються відданість інтересам клієнта, тобто юрист повинен завжди діяти в найкращих інтересах свого клієнта, захищаючи його права, навіть якщо це йде врозріз із власними інтересами. Також дуже важливими є чесність і надійність адже юрист має бути правдивим у своїх діях та рішеннях, ніколи не вводячи клієнтів та інших сторін в оману. Незалежність і неупередженість ці якості відіграють велику роль тому що юрист повинен бути незалежним у своїх судженнях та діях, не піддаючись впливу сторонніх осіб чи власних упереджень. Ну і також професійна компетентність, без неї юристу ніяк адже він повинен постійно підвищувати свою кваліфікацію, бути обізнаним у новітніх правових нормах та практиках, щоб надавати клієнтам найкращі послуги. Вимог до позаслужбової поведінки юристів є досить багата то хочу навести три найважливіших. Перше це дотримуватися високих стандартів моралі та добросовісності поза роботою, друге уникати будь-яких дій чи поведінки, які можуть дискредитувати юридичну професію і третє це бути прикладом для наслідування серед колег і суспільства. Якщо юрист не буде дотримуватися професійної етики як під час роботи так і позаслужбовому житті, то це може призвести до конфлікту інтересів і його також потрібно правильно уникнути. Юрист повинен вміти виявляти потенційні конфлікти між своїми особистими інтересами та інтересами клієнтів або компанії. Це вимагає постійної самооцінки та прозорості, також він має чітко розмежовувати свою професійну діяльність та приватне життя, уникаючи втручання особистих інтересів у робочі справи. Якщо виявлено конфлікт, правник повинен негайно проінформувати про нього клієнта або керівництво та відсторонитися від справи.

Ведучи активну громадську діяльність юристи мають бути взірцем активної громадянської позиції, беручи участь у професійних асоціаціях, конференціях та семінарах. Публічні виступи дозволяють правника ділитися знаннями та досвідом із колегами та суспільством. Крім професійної діяльності, можуть брати участь у волонтерських проектах, надаючи безоплатну правову допомогу та підтримку вразливим верствам населення. Це демонструє їхню соціальну відповідальність. Юристи можуть залучатися до освітніх програм, проводячи лекції та майстер-класи для студентів юридичних факультетів. Це дозволяє передавати молодим фахівцям цінний практичний досвід.

Юристи мають суворий обов'язок зберігати конфіденційність інформації, отриманої від клієнтів згідно статті 10 [2]. Це стосується як юридичних консультацій, так і будь-яких особистих даних. Розголошення такої інформації без дозволу клієнта суворо заборонено та може призвести до серйозних наслідків. Крім того, зобов'язані захищати професійну таємницю, не розкриваючи деталей справ, над якими вони працюють. Це необхідно для забезпечення довіри клієнтів та збереження репутації юридичної професії. Також вони повинні дотримуватися такої собі "Конфіденційності", а правильно кажучи, норм професійної етики у соціальних мережах. Вони повинні бути обережні публікуючи якісь фото, відео, коментарі, що можуть зашкодити

репутації. Не повинні забувати не тільки про свій захист, а й захист персональних даних клієнтів та колег. Також дуже важливо уникати публікації, що зачіпають честь та гідність. Юристи повинні ретельно стежити за своєю активністю в соціальних мережах, щоб не порушувати норми професійної етики. Це передбачає відповідальність за публікований контент, збереження конфіденційності, а також уникнення будь-яких образливих чи неетичних дописів, що можуть зашкодити репутації юридичної професії.

**Висновки.** Юристи відіграють важливу роль у суспільстві, тому їхня поведінка та дотримання етичних норм є надзвичайно важливими. Дотримання високих стандартів професійної етики не лише зміцнює довіру до юридичної професії, а й сприяє формуванню іміджу юриста як відповідального та надійного фахівця. Для підтримання високих стандартів етичної поведінки юристам слід дотримуватися кодексу професійної етики, постійно вдосконалювати свої знання та навички, уникати конфліктів інтересів, поважати колег і клієнтів, а також активно брати участь у громадському житті.

### Список використаних джерел

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Обов'язок адвоката зберігати адвокатську таємницю. URL: <https://yuristy.sumy.ua/advokatskij-ispit/usna-chastina/21-pravila-advokatskoj-etiku/50-konfidentsijnist-obov-yazok-advokata-zberigati-advokatsku-taemnitsyu>
3. Кацавець Р.С. Професійна етика юриста. Алерта. 2022 р, 246 ст.
4. Токарчик Р.А. Юридична етика. Таксон. 2009 р, 356 ст.
5. Бакаянова Н.М. Адвокатура: минуле, сучасність, майбутнє. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції. Фенікс. 2020 р, 720 ст.
6. Аббасова Д.Л. Етичні норми у кримінальному процесі України. Юрінком Інтер. 2024 р, 328 ст.
7. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. 2016. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zagalyn-pravila-etichno-povednki-derzhavnih-sluzhbovtsv-ta-posadovih-osb-mstsevogo-samovryaduvannya/>
8. Вільчик Т.Б. Актуальні проблеми адвокатури. Право. 2022 р, 376 ст.
9. Погребняк С.П., Уварова О.О., Христова Г.О. Юридична деонтологія. Підручник. Право. 2014р, 248 ст.
10. Фіолевський Д. П. Юридична етика. Підручник. Алерта. 2011 р. 288 ст.